

Vergaderjaar 2023–2024

28 638

Mensenhandel

Nr. 247

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 februari 2024

Tijdens het commissiedebat over het programma Samen tegen mensenhandel (Kamerstuk 28 638, nr. 246) en het daaropvolgende tweeminuten-debat van 21 december 2023 heb ik met uw Kamer gesproken over het Actieplan van het programma Samen tegen mensenhandel dat op 18 oktober 2023 naar uw Kamer is gestuurd.¹

Een deel van uw Kamer gaf tijdens het debat aan een aantal thema's niet of onvoldoende in het Actieplan terug te zien, zoals de klantaanpak, de bescherming van minderjarigen, criminele uitbuiting, de opvang van slachtoffers en het thema technologie. Dit komt ook tot uitdrukking in een motie die op dezelfde dag door uw Kamer is aangenomen en die de regering verzoekt tot een fundamentele herziening van het actieplan te komen.² In het debat heb ik ook toegezegd nog voordat uw Kamer de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid behandelt – op 7 en 8 februari 2024 – een brief te sturen met daarin een overzicht van de kosten die met het nemen van extra acties met betrekking tot deze thema's gemoeid zijn.

1. Voorstellen samenwerkingspartners

Met deze brief voer ik mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking deze toezegging uit. In de maand januari heb ik overleg gevoerd met de meest betrokken samenwerkingspartners; zij zijn allen lid van de regiegroep van het programma Samen tegen mensenhandel. In de regiegroep nemen vertegenwoordigers van de volgende organisaties deel: het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Ministerie van Buitenlandse zaken, het Minis-

¹ Actieplan programma Samen tegen mensenhandel, Kamerstukken 2023/24, 28 638 nr. 233.

² Kamerstukken II 2023/24, 28 638, nr. 238.

terie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de politie, het openbaar ministerie (OM), de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha), het Strategisch Overleg Mensenhandel (SOM)³, de Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) en het Landelijk Informatie- en Expertise Centrum (LIEC) en een vertegenwoordiger van zorgcoördinatoren mensenhandel in Nederland. Aan hen ik heb ik de vraag voorgelegd welke initiatieven in het kader van de genoemde thema's kunnen worden ondernomen en hoeveel die gaan kosten.

In deze gesprekken is duidelijk geworden dat het SOM de actielijnen steunt en van mening is dat het Actieplan aanvulling behoeft. Om die reden doen zij een oproep tot extra middelen. De meerderheid van de samenwerkingspartners steunt het huidige Actieplan, zoals dat op 18 oktober 2023 aan uw Kamer werd aangeboden, nog steeds en willen aan de slag met de uitvoering ervan. Zij beschouwen het plan niet enkel als een reflectie van belangrijke knelpunten in de huidige aanpak, maar ook van de intensieve samenwerking waarvan het plan het resultaat is. Zij hebben het huidige Actieplan beoordeeld in het licht van het beschikbare budget van waaruit keuzes moeten worden gemaakt en vanuit de ervaring dat de onderwerpen en de onderliggende acties zoals deze nu in het Actieplan staan, complex zijn en waarvan verbetering een lange adem vergt. In die zin draagt het huidige actieplan in hun ogen bij aan een versterking van de integrale aanpak. Ook is bij de inrichting de mogelijkheid opengehouden om via de regiegroep het Actieplan tussentijds aan te scherpen en bij te sturen waar dat aanvullend nodig wordt geacht.

Vanuit de gedachte dat er aan de aanpak van mensenhandel nooit genoeg kan worden gedaan, begrijp ik de wens van uw Kamer dat er meer gedaan kan worden en meer ambitie kan worden getoond op een aantal specifieke onderwerpen.

Met de samenwerkingspartners is gesproken over mogelijke extra acties op de door uw Kamer genoemde thema's en is in samenspraak een eerste selectie van kansrijke initiatieven gemaakt die u, inclusief geschatte financiële gevolgen, in de bijlage bij deze brief vindt. De samenwerkingspartners zien dit als een kans om de bestaande actielijnen in het Actieplan te versterken en nog meer impact te maken in de strijd tegen mensenhandel. Een belangrijke opmerking die hierbij moet worden gemaakt is dat deze voorstellen, vanwege de beschikbare tijd, met een beperkte groep van samenwerkingspartners (te weten de Regiegroep) zijn besproken en niet met het bredere veld van meer dan zeventig organisaties die eerder betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van het Actieplan. Ook is op deze voorstellen nog geen uitgebreide uitvoeringstoets gemaakt noch zijn de voorstellen getoetst aan de hand van de vereisten voor beleid die voortvloeien uit een zorgvuldig afgewogen beleidsproces zoals ook door de Kamer gevraagd. De financiële gevolgen en benodigde capaciteit van deze maatregelen zijn indicatief of nog niet vastgesteld en dus slechts beperkt onderbouwd en getoetst.

Verder is in de bijlage een overzicht gemaakt van opgehaalde acties die als kansrijk worden gezien en die direct kunnen worden opgepakt of die al een plek hebben in andere beleidstrajecten of daarin zouden kunnen worden opgenomen. Deze mogelijke acties drukken daarbij niet op de

³ Het SOM bestaat uit de volgende organisaties: Humanitas Expertisecentrum Seksualiteit, Sekswork en Mensenhandel (ESSM), Fier, CoMensha, Leger des Heils, Fairwork, Defence for Children, HVO Querido, Lumens, SHOP Den Haag, Moviera, Rode Kruis en Centrum Kinderhandel en Mensenhandel (CKM).

financiële middelen voor het Actieplan. Een voorbeeld van een voorstel dat direct kan worden opgepakt, is de extra aandacht voor de aanpak van strafbare klanten. Zo zullen politie en OM zich inzetten om via de media vaker de aandacht te vestigen op de reden waarom klant-daders worden vervolgd. Daarnaast zullen zij minimaal één landelijke actiedag per jaar organiseren waarvan klanten de doelgroep zullen zijn. Doel van een landelijke actiedag is het waarschuwen van de mogelijke klanten over mogelijk strafbaar gedrag, waarmee bewustzijn wordt gecreëerd. Daarnaast worden de actiedagen ook gebruikt om daadwerkelijk in te zetten op strafrechtelijke vervolging. Met deze extra acties wordt uitvoering gegeven aan de ook op 21 december 2023 aangenomen motie van de leden Krul en Bikker, die de regering verzoekt in het nieuwe programma een expliciet hoofdstuk te wijden aan concrete voorstellen om de klantkant van mensenhandel aan te pakken, zoals op het gebied van de strafbaarheid, verantwoordelijkheid en bewustwording.⁴

Tot slot is tijdens de bespreking met de samenwerkingspartners ook gesproken over de knelpunten die worden ervaren bij het plaatsen van slachtoffers in geschikte opvangvoorzieningen. Deze knelpunten zijn in een eerder stadium gesignaleerd en in het oorspronkelijke Actieplan is actielijn 3 («Investeren in en werken aan een betere vaststelling van slachtofferschap en bescherming van slachtoffers») opgenomen om beter zicht op de opvang te krijgen en zo nodig aanpassingen te maken om deze te stroomlijnen. In aanloop naar de uitvoering van het Actieplan is, mede gelet op de urgentie van de problematiek, in een overleg met de meest betrokken partijen gekeken naar oplossingen die hiervoor op korte termijn kunnen worden gevonden. Daarvoor is het «Fieldlab Opvang slachtoffers Mensenhandel», een initiatief dat vanuit de voor het programma bestemde gelden voor het jaar 2023 is gefinancierd, in november 2023 van start gegaan. Hierop wordt voortgebouwd in het voorstel over de opvang van slachtoffers van mensenhandel dat in de bijlage is opgenomen. Eventuele opvolging hieraan dient rijksbreed te worden gezien.

2. Vervolgproces

Zoals ook tijdens het commissiedebat van 21 december 2023 is besproken, heb ik meer tijd nodig voor het geven van opvolging van de motie-Bikker c.s., die vraagt om een fundamentele herziening van het Actieplan. Met de samenwerkingspartners is in een kort tijdsbestek veel werk verricht, maar meer tijd is nodig om met hen het gesprek te voeren over de toekomst van het Actieplan. Na de begrotingsbehandeling ga ik daarom nader met de samenwerkingspartners in gesprek over de vraag hoe uitvoering gegeven kan worden aan de motie-Bikker c.s. en de motie-Veltman.⁵ Op basis daarvan kan dan definitief worden besloten hoe de verdere vormgeving van een nieuw Actieplan eruit kan zien en kan ik opnieuw met uw Kamer hierover in debat gaan. Daarbij staat dan de vraag centraal welke van de nieuw ingebrachte acties prioritair moeten worden gemaakt en welke acties zo nodig uit het huidige Actieplan moeten worden verwijderd. Daarbij is het voor de samenwerkingspartners en mijzelf belangrijk dat er focus en evenwicht blijft in de aanpak zodat stappen gezet worden op alle uitbuitingsvormen. Tot de tijd dat over de inhoud van het Actieplan definitief duidelijkheid bestaat, wordt aan de huidige acties waarmee financiële middelen gemoeid zijn, geen opvolging gegeven.

⁴ Kamerstukken II 2023/2024, 28 638, nr. 242.

⁵ Kamerstukken II 2023/24, 28 638, nr. 240.

Naar aanleiding van het debat hecht ik eraan nog enkele opmerkingen te plaatsen.

De voorgestelde acties in het Actieplan voorzien in de noodzakelijke aanvullingen op staand beleid en uitvoering op onderdelen waar extra aansporing nodig is. Het plan reflecteert niet het geheel aan (nationale en internationale) activiteiten die worden ondernomen in het kader van de aanpak van mensenhandel, laat staan de middelen die daarmee gemoeid zijn. Zo staat de modernisering van artikel 273f Wetboek van Strafrecht, een cruciaal onderdeel van de versterking van de aanpak van arbeidsuitbuiting, niet als separate actie in het Actieplan. Maar dit wordt uiteraard met urgentie uitgevoerd.

Daarnaast is het van belang op te merken dat ik het belang van de aanpak van sommige van de door uw Kamer genoemde thema's zonder meer onderschrijf en op deze onderwerpen al beleid bestaat en acties worden ondernomen. Dit is bijvoorbeeld het geval als het gaat om de aanpak van klanten van slachtoffers van seksuele uitbuiting, die juist per 1 januari 2022 strafbaar zijn gesteld. Ook de inzet op de aanpak van criminele uitbuiting is de laatste jaren flink versterkt. Zo heeft politie gewerkt aan het interne actieplan criminele uitbuiting en financiert het Ministerie van Justitie en Veiligheid een landelijk online platform van het CKM dat zich richt op het bereiken en beschermen van (potentiële) slachtoffers van criminele uitbuiting. Met de *no regrets*-projecten⁶ van het programma Samen tegen mensenhandel wordt onder andere verder ingezet op het vergroten van het bewustzijn en de kennis van jongensslachtoffers én professionals over seksuele uitbuiting en het verlagen van drempels om hulp te zoeken en aan te bieden. Ook loopt er dit jaar een traject om kennis van professionals rondom uitbuiting en lichtverstandelijke beperking (specifiek criminele uitbuiting) te vergroten en hun handelingsverlegenheid te verkleinen. Daarnaast zijn door de Minister van Justitie en Veiligheid, in samenspraak met politie, OM en de Regioburgemeesters in de Veiligheidsagenda 2023–2026 landelijke beleidsdoelstellingen ten aanzien van mensenhandel vastgesteld, waarmee prioriteit in opsporing wordt aangegeven. In de Veiligheidsagenda is daarnaast een aantal maatregelen opgenomen voor een meer kwalitatieve doorontwikkeling van de strafrechtelijke aanpak van dit fenomeen.⁷

In deze brief is een overzicht gegeven van de mogelijke aanvullende acties die op de door uw Kamer genoemde thema's mogelijk zijn. Het is van belang op te merken dat de totstandkoming van dit Actieplan gebeurt met het budget dat hiervoor vanuit het coalitieakkoord beschikbaar is gesteld, namelijk 2 miljoen euro structureel. Voor de financiering van mogelijke aanvullende maatregelen die dit budget te boven gaan, is geen dekking beschikbaar.

3. Moties-Mutluer c.s. – onderzoeken landelijke aansturing en House of Inner Strength

Naast de uitvoering van de eerdergenoemde moties, informeer ik uw Kamer graag over de uitvoering van de motie-Mutluer c.s.⁸ Deze motie, ingediend en aangenomen op 21 december, verzoekt de regering om een onderzoek te doen hoe een landelijke aansturing en coördinatie van mensenhandel wel kan worden bewerkstelligd en welke meerwaarde een

⁶ Naast de herijking van het programma is met betrokken organisaties een traject «No Regrets» opgezet om te besluiten over de besteding van de beschikbare middelen in 2023. De No Regrets fase is bedoeld als een brug tussen het programma uit 2018 en het nieuwe Actieplan.

⁷ Kamerstukken II, 2022/23, 28 684, nr. 717.

⁸ Kamerstukken II 2023/24, 28 638, nr. 244.

nationaal coördinator mensenhandel daarbij kan hebben. Hierbij kondig ik aan dat ik naar aanleiding van deze motie een onderzoek zal uitzetten. Ook geef ik samen met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport uitvoering aan de motie Mutluer c.s.⁹ die de regering verzoekt om met betrokken gemeenten en de VNG in overleg te treden over mogelijke continuering van het House of Inner Strength. Hierover bent u geïnformeerd in de beantwoording van de Kamervragen aangaande hulp aan mannelijke sekswerkers.¹⁰

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg

⁹ Kamerstukken II 2023/24, 28 638, nr. 245.

¹⁰ Aangangsel Handelingen II 2023/24, nr. 916

Klantaanpak <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
1	Media aandacht door politie en OM bij vervolgen van klanten (248b of 273g sr): vaker in de media uitleggen waarom een klant-dader wordt vervolgd.	Kent geen extra financiële kosten. Vergt wel prioritering van bestaande capaciteit.	Geen.
2	Landelijke actiedagen politie en OM aanpak klanten: het in de komende jaren organiseren van minimaal één landelijke actiedag per jaar op art. 248b WvS (klanten), waarbij preventief gehandeld kan worden: waarschuwen van de «klanten» dat ze strafbaar zijn en dus awareness creëren. Aan de andere kant kan ook worden ingezet op daadwerkelijke strafrechtelijke vervolging, als de actiedagen voldoende opsporingsindicaties opleveren.	Kent geen extra financiële kosten. Vergt wel prioritering van bestaande capaciteit.	Geen.
3	Field Lab mensenhandel inzake klantenproblematiek.	Vergt prioritering van bestaande capaciteit waarvan nog onduidelijk is of die beschikbaar is.	€ 175.000 incidenteel
Klantaanpak <i>Kansrijke acties</i>			Geschatte kosten
4	Aanpak seksadvertentiewebsites: wet- en regelgeving waaronder een leeftijdsverificatieplicht en moderatie en meldplicht.	Sluit aan bij voorstel 26 en 27.	Nog onbekend.
5	Klant communicatie.	Geschatte kosten komen vanuit de indiener van het voorstel. Een landelijke, effectieve, langdurige campagne is in de regel beduidend kostbaarder (naar verwachting circa € 1.000.000). Aandachtspunt hierbij is doelmatigheid van de campagne.	€ 125.000 opgevoerd maar naar verwachting circa 1 miljoen incidenteel.

Bescherming van minderjarigen <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
6	Bevorderen van training en ketensamenwerking met als doel: (i) inzicht geven in welke rol verschillende partijen pakken in de voorlichting en bewustwording rondom mensenhandel waar minderjarigen het slachtoffer van worden; (ii) er eenduidigheid komt in het huidige versnipperde aanbod van richtlijnen, kaders en handvaten; (iii) er duidelijkheid komt in de behoeften en vereisten voor een effectieve bescherming van minderjarigen bij gemeenten en organisaties; (iv) zoveel mogelijk professionals die werken met jongeren training in herkenning en opvolging van signalen en preventie van kinderhandel moeten krijgen.	Sluit aan bij acties in Actielijn 4 van het huidige Actieplan (specifiek op acties: 22, 24, 25, 26, 27, 28 en 29. Hiervoor is in het huidige Actieplan reeds in totaal € 600.000 voor gereserveerd).	Nog onbekend.
7	Actielijn ten behoeve van het bestrijden en voorkomen van seksuele uitbuiting en de bescherming/ ondersteuning van jonge Nederlandse slachtoffers en ouders tot en met 23 jaar.	Sluit aan bij motie Kuik en Van der Graaf inzake een plan van aanpak kwetsbare jongeren (Kamerstuk 35 570 VI, nr. 50). Sluit ook aan bij voorstel 6.	€ 200.000 structureel
Criminele uitbuiting <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
8	Verken op welke wijze de vaststelling van slachtoffers van criminele uitbuiting in Nederland eventueel buiten de opsporingsdiensten om kan worden verricht en wat hiervan de opbrengsten risico's zouden zijn. Kijk hierbij ook naar hoe het Verenigd Koninkrijk dit heeft ingeregeld.	Reeds geborgd in actielijn 3 van het huidige Actieplan onder actie: «in 2024 wordt gestart met een verkenning naar de mogelijkheden van de vaststelling van slachtoffer-schap en het strafrechtelijk onderzoek naar verdachten van mensenhandel. Bij deze verkenning worden ook eerdere pilots en onderzoeken meegenomen.»	N.v.t.
Opvang van slachtoffers <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
9	Innovatietraject gericht op beter passende opvang.	N.v.t.	€ 100.000 incidenteel
Technologie <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
10	Zet verder in op pro-actieve online hulp in de vorm van Online Outreach.	N.v.t.	€ 300.000 structureel

Daderaanpak <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
11	Onderzoek naar de recidive en resocialisatie van daders van mensenhandel.	N.v.t.	€ 150.000 incidenteel
12	Borging van non-punishment beginsel.	Reeds geborgd in actielijn 3 van het huidige Actieplan onder actie: « <i>Bewustwording vergroten bij eerstelijns opsporingsdiensten van het non-punishmentbeginsel en over de mogelijkheid dat een verdachte of dader ook slachtoffer kan zijn van mensenhandel, in het bijzonder bij criminele uitbuiting.</i> » Hiervoor is in het huidige Actieplan reeds € 50.000 structureel gereserveerd.	N.v.t.
Overige onderwerpen <i>Meest kansrijke acties</i>		Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
13	Opleidingsbudget regionale samenwerking (met als doel: meer slachtoffers in beeld).	Sluit aan bij de acties in het huidige Actieplan binnen actielijn 4. (Specifiek op acties: 22, 24, 25, 26, 27, 28 en 29. Hiervoor is in het huidige Actieplan reeds in totaal € 600.000 voor gereserveerd).	€ 100.000 incidenteel € 50.000 structureel

Overige onderwerpen <i>Kansrijke acties</i>	Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
14 Versterken Actielijn 2: Vergroten van de meldingsbereidheid van slachtoffers arbeids-uitbuiting. Deze actielijn dient versterkt te worden met activiteiten zodat kwetsbare slachtoffers daadwerkelijk bereikt en ondersteund worden in het proces van melden.	Hoewel niet expliciet verzocht door uw Kamer wordt de actie kansrijk geacht in het bijdragen aan zicht krijgen op slachtoffers.	€ 100.000 structureel
15 Opvolging geven aan prioriteiten uit het rapport «Uitbuiting en LVB».	Idem	€ 100.000 structureel
16 Proeftuin LVB: de proeftuin omvat alle vormen van uitbuiting en zoekt oplossingen voor zowel slachtoffers als daders.	Idem	€ 200.000 incidenteel € 450.000 structureel
17 Versterken Actielijn 3: Investeren in en werken aan een betere vaststelling van slachtoffer-schap en bescherming van slachtoffers.	Idem	€ 15.000 structureel
18 Verbeteren Actielijn 4: Verbeteren van de (boven)regionale samenwerking: trainen van 50 aandacht functionarissen, trainen 50 overige relevante professionals, bundelen en verspreiden opgebouwde expertise omtrent meldrempels bij professionals.	Idem	€ 55.000 incidenteel
19 Basis-kennisniveau bestuurlijk adviseren aanpak mensenhandel.	Organisatie van jaarlijks 5 bovenregionale bijeen-komsten	€ 30.000 structureel

Ander beleidsterrein <i>Meest kansrijke acties</i>	Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
20 Verken in samenwerking met gemeenten, de VNG, OCW en onderwijs (bv de PO en VO-raad) op welke wijze onderwijsinstellingen bij de aanpak van criminele uitbuiting betrokken kunnen worden en wat zij hiervoor nodig hebben.	Op ambtelijk niveau wordt aangesloten bij bestaande landelijke en regionale programma's en initiatieven, zoals Preventie met Gezag en Dealbreakers. Kent geen extra financiële kosten. Vergt wel capaciteit.	Geen.
21 Verricht onderzoek naar achtergrond en modus operandi van daders van criminele uitbuiting.	N.v.t.	€ 100.000 incidenteel
22 Intensiveer de samenwerking met universiteiten, NWO, ZonMw of andere kennisinstuties die onderzoek verrichten naar de aanpak van ondermijning en verken in hoeverre er mogelijkheden zijn om hierbij ook te verbreden richting criminele uitbuiting.	Wordt al aan voldaan zie bijv. het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondernijnde Criminaliteit (SKC).	N.v.t.
23 Hulpaanbod slachtoffers criminele uitbuiting: verkenning.	Reeds geborgd binnen het Rijksprogramma Preventie met Gezag.	N.v.t.
24 Ontwikkelen van adequaat hulpaanbod voor slachtoffers van criminele uitbuiting die uit de situatie willen stappen.	Sluit aan bij voorstel 23.	N.v.t.
25 Projectleider + doorstart FieldLab Tulpafslag inzake seksadvertentieplatforms: meldplicht bij signalen uitbuiting, moderatie, leeftijdsverificatie	Kansrijk, maar wordt deels reeds geborgd in o.a. de Digital Services Act (DSA) en werkzaamheden bij het Ministerie van BZK.	Nog onbekend.
26 Verken de juridische mogelijkheden om platforms, die in Nederland diensten aanbieden, (mede) verantwoordelijk te houden voor seksuele en criminele uitbuiting.	Sluit aan bij voorstel 25.	Nog onbekend.

Ander beleidsterrein <i>Meest kansrijke acties</i>	Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
27 Stimuleren van innovaties en technologische oplossingen: webrawler.	Wordt reeds in voorzien door middel van het voorstel voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering dat in maart 2023 is ingediend. Dit nieuwe wetboek bevat bepalingen die meer duidelijkheid moeten gaan bieden over de inzet van webcrawlers. Daarnaast verkennen politie en OM stap voor stap de in de opsporingspraktijk de reikwijdte van de bestaande juridische kaders voor de inzet van de webcrawler mensenhandel. Politie en OM geven aan dat de webcrawler voor zover op dit moment mogelijk wordt gebruikt in opsporingsonderzoeken.	Geen.

Ander beleidsterrein <i>Kansrijke acties</i>	Korte toelichting eerste appreciatie	Geschatte kosten
28 Betrek onderwijsinstellingen bij aanpak criminele uitbuiting.	Sluit aan bij voorstel 22. Er bestaan reeds lespakketten en opleidingspakketten voor docenten m.b.t. criminele uitbuiting. Kijk bijvoorbeeld naar het BUIT-traject. Ook zullen hierover gesprekken plaatsvinden met HALT. Er is geen invloed uit te oefenen of scholen hier daadwerkelijk gebruik van maken. Dit is ook geen taak van de Rijksoverheid. Wel vraagt JenV hiervoor aandacht bij OCW.	Nog niet bekend.
29 Voorlichting: Om te voorkomen dat jongeren door criminelen worden uitgebuit moet het voorlichten en het weerbaar maken van kinderen al op basisschoolleeftijd beginnen en op de middelbare school worden voortgezet. Reeds beschikbare instrumenten om criminele uitbuiting te voorkomen moeten in de komende kabinetsperiode breed worden ingezet.	Sluit aan bij 28.	Nog niet bekend.
30 Veranker het non-punishmentbeginsel binnen de Nederlandse wet (juridische borging).	Wordt reeds in voorzien middels de modernisering strafbaarstelling mensenhandel. Wetsvoorstel art. 273f Sr ligt momenteel voor aan de Raad van State, inclusief het vraagstuk inzake wettelijke verankering van het non-punishmentbeginsel.	Geen.
31 Ontwikkelen training voor alle reclasseringsmedewerkers.	Eerst moet duidelijk zijn of de opleiding van reclasseringsmedewerkers daar niet al in voorziet. Zou onderdeel kunnen zijn van voorstel 11.	€ 9.000
32 De reclassering biedt maatwerk per cliënt, denk hierbij aan ambulante/ klinische hulpverlening, gedragsinterventie, en/of controlemaatregelen.	De werkwijze van de Reclassering sluit hier reeds op aan.	€ 75.000
33 De ketensamenwerking is van belang. Er wordt ingezet op betere samenwerking rond de dader van (forensische) partners.	Mogelijke aanvulling op Actielijn 4.	Nog onbekend.

Bijlage 2:**Kopie van het financieel overzicht van het Actieplan programma
Samen tegen mensenhandel van 18 oktober 2023**

Programma Samen tegen mensenhandel (€ 2 mln.)	2023	2024	2025	2026
a. Programmakosten (apparaatsbudget)	0,3	0,3	0,3	0,3
b. No Regrets	1,7	-	-	-
c. Actielijn 1. Creëren van brede bewustwording	-	0,2	0,3	0
d. Actielijn 2. Vergroten van de meldingsbereidheid	-	0,15	0,4	0,35
e. Actielijn 3. Investeren en werken aan een betere vaststelling van slachtofferschap en bescherming van slachtoffers I	-	0,4	0,2	0
f. Actielijn 4. Verbeteren van de (bovenregionale en regionale) samenwerking	-	0,35	0,3	0,2
g. Actielijn 5. Verbetering van de informatiedeling en gegevensverwerking	-	0,1	0,3	0,1
h. Reservering voor vervolgacties 2023, 2024, 2025	-	0,5	0,2	1,05
Totaal	2	2	2	2

Actielijn 1. Creëren van brede bewustwording (€ x10.000)€ x1000)	2023	2024	2025	2026
1. Inventarisatie bestaande bewustwordingscampagnes.		5		
2. Nulmeting signaleerders.		5		
3 en 4. Een gerichte communicatiestrategie (in 2024 gericht op seksuele uitbuiting en in 2025 gericht op arbeids- en criminele uitbuiting).		10	10	
5. Preventie op school			20	
Totaal	0	20	30	0

Actielijn 2. Vergroten van de meldingsbereidheid (€ x10.000)	2023	2024	2025	2026
6. Integratie van de informatie van de Wegwijzer mensenhandel op de vernieuwde website van CoMensha.		0		
7. Verkenning acties opzetten centraal online informatiepunt.		0		
8. Overzicht van bestaande meldpunten.		5		
9. Opzetten van een centraal informatiepunt.			30	
10. Verkenning mogelijkheid om centraal informatiepunt door te ontwikkelen tot een Nationaal Verwijzingsmechanisme mensenhandel.		0	0	30
11. Verkenning mogelijkheid structurele inbedding van de proeftuin aangiftebereidheid.			5	
12. Verkenning van gerichte maatregelen tot vergroten van de verklarings- en medewerkingsbereidheid van slachtoffers van criminele uitbuiting.		5		
13. Vergroten bewustwording non-punishment bij eerstelijns opsporingsdiensten.		5	5	5
Totaal	0	15	40	35

Actielijn 3. Investeren en werken aan een betere vaststelling van slachtofferschap en bescherming van slachtoffers (€ x10.000)	2023	2024	2025	2026
14. Verkenning naar mogelijkheden van loskoppelen van identificatie slachtoffers en strafproces.		5		
15. Landelijk overzicht opvang/hulp plek voor de zorg- en veiligheid van slachtoffers.		10		
16. Verkenning passend aanbod van opvang en/of hulpverlening.		10		
17. In beeld brengen voorwaarden voor een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren inclusief definitie zorgcoördinator.		10		
18. Verwijzings-mechanisme naar opvang voor eerste 36 uur.			20	
19. Verkenning naar inzet ervaringsdeskundigen		5		
Totaal	0	40	20	0

Actielijn 4. Verbeteren van de (bovenregionale en regionale) samenwerking (€ x10.000)	2023	2024	2025	2026
20. Op bestuurlijk niveau blijvende aandacht voor de aanpak van mensenhandel en de rol van gemeenten hierin.		5	5	5
21. Iedere gemeente heeft beleid in de aanpak van mensenhandel.	0			
22. Training aandachtsfunctionaris.		10		
23. Tussenrapportage VNG kader.			5	5
24. Eenduidige definitie ketenregisseur.		5		
25. Kader samenwerking ketenregisseur en zorgcoördinator.		10		
26. Training ketenregisseur				10
27. Ontwikkelen van bouwstenen op verschillende niveaus die de regionale samenwerking in de aanpak van mensenhandel ondersteunen.		5		
28. Doorontwikkeling barrièremiddelen.			10	
29. Vesturen informatie bouwstenen en doorontwikkelde barrièremodellen aan de betrokken organisaties en opnemen trainingen.			10	
Totaal	0	35	30	20

Actielijn 5. Verbetering van de informatiedeling en gegevensverwerking (€ x10.000)	2023	2024	2025	2026
30. Analyse van bestaande samenwerkingsconvenanten informatiedeling.		10		
31. Inrichten proces gegevensstromen.			30	
32. Doorvoering mogelijke aanpassingen				10
Totaal		10	30	10